

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Caput 2. An qui violavit votum solemne castitatis: verb. grat. Religiosus,
vel Sacerdos, aut sacris initiatus, vel cum his carnaliter se commiscentes,
teneantur in confessione explicarte solemnitatem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

peccati, ad quam proximus inducitur. Probat in-
consequentiam Lugo, quia in illa opinione, qui ab-
solute promittit castitatem, peccare videtur contra
quodlibet promissionem, quoties contra virtutem cas-
tatis graviter delinquit.

2. Ego verò doctrinæ inconsequentiam non vi-
deo, quia vovens castitatem, tantum intendit se ob-
ligare ad abstinendum ab omni delectatione vene-
reæ, & ab operatione, quæ suæ castitati opponatur.
Votum autem nequit ultra voventis intentionem obli-
gare. Unde licet qui pravo suo exemplo, vel consilio
ad peccatum contra castitatem inducit, delinquat
contra virtutem castitatis, non ideo opus est, ut con-
tra proprium castitatis votum deficiat; ad plura enim
se extendit virtus castitatis, quam votum. Confirmat
ur, nam per votum castitatis non magis vovet reli-
giosus castitatem, quam per votum paupertatis, pau-
peratem: sed qui consilium alteri furtum, non peccat
contra votum paupertatis, ut supponunt communi-
ter Theologi: ergo qui consilium peccatum contra cas-
tatem, non peccat contra votum castitatis. Minor
probat, quia reservato in Religione peccato, con-
tra votum paupertatis, si quis consuleret alteri Reli-
gioso peccatum grave contra paupertatem, nemò di-
ceret tale consilium esse casum reservatum: Signum
igitur evidens est, voventem paupertatem non teneri
ex voto ad non consulendum peccatum contra pau-
peratatem. Cur ergo id non dicemus de vovente casti-
tatem? Hæc sententia videtur mihi tenenda propter
fundamentum Pat. Thom. Sanch. Et propterea, eam
tenent P. Ovied. 1. 2. tr. 6. de peccat. contr. 2. punct. 6.
n. 100. Caram. in regul. S. Benedicti. disp. 66. concl. 4. n. 986
Cistr. Palao 10. 3. tr. 16. disp. 3. punct. 1. & putat probabi-
lem. eand. hic disp. 8. q. 10. Dian. p. 7. tr. 11. resol. 27. Pel-
leat. in Manual. Regul. rom. 1. tr. 4. cap. 3. sect. 4. nu. 91. &
Tamburinus in Methodo expeditæ confess. lib. 2. cap. 7. §. 5.
num. 32.

CAPVT II.

*An, qui violavit votum solemnne cas-
tatis, v.g. Religiosus, vel Sacerdos,
aut sacris initiatus, & cum his car-
naliter se commiscens, teneantur in
confessione explicare solemnni-
tatem voti?*

Prima sententia affirmat. Ita Laym. Azor,
Coninch, & alii apud Dianam 1. p. tract. 7. res.
3. & 4. Quibus subscripsit Card. Lugo disp. 16.
sui. 4. Probat, quia sicut conjux per matrimonium
dedit dominium sui corporis alteri conjugi: Ita Reli-
giosus per votum dedit religioni, & Sacerdos, vel sa-
cris initiatus dedit Ecclesiæ: Sed conjux præter mali-
tiam contra castitatem, contrahit aliam adulterii cō-
tra alterum conjugem: Ergo Religiosus, vel Sacer-
dos, &c. præter malitiam luxuriæ, & sacrilegii con-
trahit aliam contra fidem datam Religioni, vel Ecclesiæ.
4. Sed contra est: quia si alia esset malitia in pec-
cato Religiosi, vel Sacerdotis, maxime in iustitiæ Re-
ligioni, vel Ecclesiæ illatæ, sicut in peccato conjugis
est malitia iniustitiæ contra alterum conjugem: Sed
hæc non datur: Ergo nulla. Minorem probō. Quia
per votum, etiam solemnne, nemo intendit se obligare
ex iustitia, sed ex religione tantum erga Deum, & ad
summum ex fidelitate erga homines, ut ex comuni
omnium intentione facile constat. Sed obligatio ex

fidelitate sub veniali tantum conscientiam ligat, ut
tradunt Lessius, Henric. Fumus, Petrus de Ledesma,
& alii quos citat, & sequitur Diana 2. p. tr. 3. Miscell. res.
9. & 3. p. tract. 5. Miscell. resol. 116. & 4. p. tr. 4. resol. 122.
Quod hoc fundamento innixi asserunt, promissionem
externam legitimè ab alio acceptatam non obligare
ex iustitia, nec sub mortali: Ergo & peccatum luxuriæ
contra votum solemnne castitatis non habet malitiam spe-
cie distinctam ab ea, quæ reperitur in peccato contra
votum simplex. Ergo nullum est caput, unde quis te-
neatur solemnitate voti in confessione explicare.
Urgetur nam Religio per votum non acquirit majus
dominium corporis religiosi, quam dominus corporis
mancipii per emptionem: sed mancipium contra
castitatem delinquens, nullam infert Domino iniusti-
tiam, ergo nec religiosus Religioni. Omitto, Reli-
giosus per votum, non ut mancipia, sed ut filios ha-
beri respectu Religionis.

5. Denique suadetur hæc sententia, quia votum so-
lemnne castitatis non distinguitur specie à voto sim-
plici, ut cum Scoto, & aliis tradit Sanchez lib. 8. de mat.
disp. 21. n. 2. dicens ejusdem sententiæ videri omnes
qui asserunt votum solemnne castitatis ex solo jure Ec-
clesiastico dirimere matrimonium, quos ad septua-
ginta refert disp. 26. n. 2. Quo principio efficaciter
probat, Pontificem posse in illo dispensare, quod
tenent ferè centum Auctores, quos citatos sequitur
lib. 8. disp. 8. n. 7. Quorum plures testantur Pontifices
varis vicibus dispensasse. Non inferior alios Autho-
res potestatem dispensandi Pontifici negare. Et ut re-
fert Amadeus tr. de Matr. prop. 2. *Ad questionem de
facto respondet Mag. Corrad. 1. p. q. 3. 1. Quidam dicunt
Papam sic se fecisse de facto, &c. Dico, quod etiam vidi Pon-
tificem facientem majora cum scandalo totius Christianita-
tis. Unde aliud est facere de facto, aliud determinare, quod
ita possit fieri de jure. Hæc ille, & ante illum Sylvest. M.
Sac. Palatii, per. votum, 4. §. Quinto queritur, ex quo fi-
deliter transcripsit Corrad. sed irreverenter quidem.
*Hæc tenet Amadeus. In quem propterea, pro com-
millitoribus vindicandis Baronius stomachatur, fol.
103. dicens: Quid peccavit Sylvester in Pontificem Roma-
num? & ut illius causam agat, Amadeo imponit ver-
ba truncasse. In quonam? in eo, inquit, quod ad invi-
diam & per summam calumniam subtrahit Amadeus, quam
addit Sylvester distinctionem facti, & decreti Pontificis, il-
lud aut interdum damnandum. Verum nil horum subtri-
cuit Amadeus: recole ejus verba nuper adducta, &
distinctionem hanc expressam invenies, qua Sylvest.
& Corradus abutuntur, ut ad questionem de facto
dispensationis in voto solemnne castitatis, respon-
deant: Nil ergo ad invidiam, & per summam calumniam
subtrahit Amadeus. Hæc est Baronio fides.

6. Propter hæc existimo, non esse obligationem
explicandi in confessione solemnitate voti, sed suf-
ficere se accusare de peccato contra votum castitatis
in hac, vel illa specie luxuriæ, Ita P. Thom. Sanch. lib.
7. de Matr. disp. 27. & in Sum. lib. 5. cap. 6. n. 14. Filliuc. &
Llam. quos citat, & sequitur Dian. supra, apud quem
probabilem sententiam vocant Fagund. Henric. &
Villalob. Et probabilissimam, & tutam in praxi affir-
mat Lugo ubi supr. Adde non esse obligationem ex-
plicandi, an votum ex parte penitentis, an ex parte
complicis se habeat; dummodo explicetur peccatum
sacrilegii contra votum: nam quod ex parte penitentis,
vel alterius se habeat, non mutat speciem peccati.

7. Audiendi verò non sunt Doctores alii, apud
Sanch. lib. 7. de Matr. disp. 27. n. 20. & 21. Asserentes,
non solum celari posse circumstantiā solemnitate voti,
sed & ipsū votū. Putant enim fornicationē Sacerdo-

vis, aut Monachi non addere circumstantiam speciei diverſam à ſimplici fornicatione, neceſſariò fatendam: quos ſequitur M. Joan. de Tabien. verb. *Votum 1. n. 3. notab. 2.* Verba eius ſunt: *Votum illius rei, ad quam tenemur, non eſt propriè votum, ſed confirmatio illius, ad quod tenemur, & per conſequens, non trahit ad aliam ſpeciem, & non eſt de neceſſitate confeſſionis. Sed tamen Archiep. Florentin. dicit, quod mutat ſpeciem, &c. Ut ſi quis voveat non fornicari. Sed quia D. Thom. dicit generaliter, & clarè, quod non eſt propriè votum, id eſt dicendum ſimpliciter, quod non mutat ſpeciem, ut dictum eſt: gravat tamen, quia non ſolum facit contra præceptum, ſed contra ſuam bonam deliberationem. *Hæc Tabiena: cujus opinionem protuſus rejiciendam dicit Thom. Sanch. lib. 7. *Marr. diſp. 27. n. 20.* & erroneam, & à veritate alienam appellat Caſtro de *leg. penal. cap. 10. col. 5.* quem in cenſura imitatur Illuſt. ac R. P. F. Petrus de Tapia, Archiep. Hiſp. in *ſua doct. Caten. mor. lib. 3. q. 3. art. 3. n. 4.* dicens: *Non ſolum eſt improbable, ſcandalolum, & temerarium, ſed erroneam. *Et ante illum eadem cenſura notavit M. Corradus 1. par. *Reſp. fol. 554. col. 1.*

7. Neque admitti poteſt excuſatio, quam trahit Baronius in opere contra Amadeum, diſp. 1. ſect. 1. §. 11. prope finem. fol. 99. dicens: *Tabiena autem non favet propoſitioni, quia negat eſſe votum caſtitaſ, & ſimplex tantum propoſitum admittit. *Sed hic eſſet error peior priori. Nam, quod Religioſus votum caſtitaſ emittit, abſque errore in fide negari non poteſt. De ſæcularibus vero Sacerdotibus, vel ſacris initiatis, licet certa fide tenendum ſit, poſſe votum caſtitaſ emittere, ac proinde illius rei, ad quam tenemur, eſſe propriè votum: fateor tamen dubium eſſe, an de facto emittant, an ex ſolo Eccleſiæ præcepto ad continentiam teneantur, ut tenent plures apud Sanchez ſuprà num. 9. quos citatos ſequitur Fr. Leander à Murcia in diſquiſ. moral. lib. 2. diſp. 2. reſol. 5. Ex quo principio, pluribus citatis, tanquam probabile defendit Sacerdotes ſæculares, & ſacris initiatos ſolam malitiam ſimplicis fornicationis contrahere. Cæterum gratis admiſſo, non ex voto, ſed ex ſolo præcepto teneri, (quod negant communiter Theologi cum Div. Thom. in 4. diſp. 37. quaſt. 1. art. 1. in corpore, ex cap. cum olim, de Clerico conjugato. Et ex cap. unico de voto in 6. & ex extravaganti antiqua, Joannis 22. de voto, & ex Concilio Tolentino 2. quod refertur cap. de hâ, diſp. 28. In quibus votum continentia Ordinis ſacris annexum dicitur) tenendum adhuc eſt, fornicationem fore ſacrilegam, quia præceptum illud ad religionem pertinet, eo quod caſtitaſ ab Eccleſia præcipiatur Clericis, ob reverentiam miniſteriorum ſacrorum, quibus vacanti ac proinde ejus violatio ſacrilega eſt. Quod ſatis conſtat, ex Concilio Tolentino 2. citato: ubi expreſſè Clericos fornicantes, tanquam ſacrilegii reos, ab Eccleſia rejiciendos decernitur. Et ita ſentiunt M. Sotus lib. 7. de juſt. q. 4. art. 2. colum. 4. verſ. de tertia propoſitione, Gutierrez quaſt. Canonic. lib. 2. cap. 7. nu. 3. Azor lib. 13. inſtit. moral. cap. 12. quaſt. 6. ad finem, & plures, quos ſequitur Sanchez ubi ſuprà num. 19. Ergo in quacumque opinione Sacerdotes, & ſacris initiati ſuum ſtatum, aut fornicationem ſacrilegam in confeſſione explicare tenentur.

8. Non tamen inſicior Doctores ſequentes opinionem negantem obligationem ex voto in Sacerdotibus ſæcularibus, & ſacris initiatis, probabiliter excuſare à malitia ſacrilegii ſimplicem delectationem moroſam, nam ad hujusmodi actus internos

prohibendos Eccleſiæ præceptum non extenditur, ſed ad eos tantum, ſine quibus externi ſubſiſtunt, poſſunt: ſecus verò erit, ſi ex voto caſtitaſ tenentur, ut docent communiter Theologi, contra Tabien. de Herrera Auguſtinianum oppoſitum illi ſententiam in diſpoſitionibus mor. de ſtatu Religioſo, diſp. 6. n. 1. Ubi ſic dubium proponit, & diſſolvit. Si delectatio de la delectacion moroſa milita contra el voto de la caſtidad? Reſpondo, que no milita deſectacion contra el voto, ſi bien ſe confidera, porque no ay voluntad de que brantarle, v. g. Si un Religioſo deſectacion delectando en ſi, en penſar en coſas venereas, pero non tiene voluntad, ni conſiente en ellas, ſino ſolo ſe recrea con imaginatlas, & penſatlas, pecando malamente con pecado, que ſella made de delectacion moroſa, pero yo no dire, qe ſe ſacrilegio contra el voto de la caſtidad, pues tiene intento de guardarle. *Hic ille: Verum hæc ſententia, ab errore Tabiena, totum diſtat, & ut improbable merito reſponſum datus de Torres in ſelect. p. 2. diſp. 16. dub. 2. & ab omnibus Theologis rejicitur, quia votum caſtitaſ abſoluta, quale à Religioſis explicite, & ab aliis Sacerdotibus implicite ſaltem emittitur, omnem tamen actum internum ſub ſe complectitur; & poſſit non poteſt non mortalem, ſpecielem malitiam, contra virtutem Religionis, præter malitiam luxuriae derivare, ut bene P. Vazquez 1. 2. diſp. 11. cap. 2. n. 1. & Arriaga in curſu Theologico tom. 3. diſp. 47. ſect. 4. n. 1. Secus verò dicendum eſſet, ſi aliquis voveret ſecre caſtitaſ ſolo opere exteriori: hoc enim votum cum non eſſet caſtitaſ abſoluta, & totalis, ſed partialis, delectationes moroſas non comprehenderet, imò ex intentione voventis plane excluderet.

9. An verò, qui votum juramento confirmatum violavit, teneatur in confeſſione utrumque explicare, an alterum ſufficeret? Reſpondo, circumſtantiam juramenti omitti non poſſe, quia tale peccatum ultra malitiam contra votum, ſpecielem contrahit contra obligationem non adducendi dum in teſtem falſi, ut bene cum Henriquez, & Azor dicit P. Sanch. lib. 7. de matrim. diſp. 27. n. 26. quos ſequitur Card. de Lugo diſp. 16. ſect. 4. n. 169. An vero poſſit circumſtantia voti omitti, explicatio juramento? Non conveniunt Doctores. Negant ſuperiortati. Cæterum oppoſita ſententia mihi probabilior videtur. Nam juramentum Deo factum frequenter includit in ſe ipſo promiſſionem Deo factam, ut diximus tract. 2. diſp. 1. quaſt. 4. nu. 5. non enim adducitur ſolus ex ſolo ſine ſe in propoſito confirmandi; ac proinde, ni de ſpeciali non promittendi intentione deliberaverit, delinquens contra juramentum contrahit malitiam contra fidem Deo debitam, & malitiam contra obligationem non adducendi ſtem falſi. Ergo ſive pœnitens in confeſſione votum explicet, ſive non, verè declarat omnem malitiam ſpecificam ſui peccati: votum enim adducit juramento, aliam vim non habet quam renovationis voti, quod ex intentione jurantis ipſi juramento ineſt.

(. . . .)
(17)